

Beszámoló a VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferenciáról

Az idén Szatmárnémeti municípiumában, a Református Gimnázium adott otthont a VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferenciának. Most is egy maroknyi lelkes csapat gyűlt össze, hogy megemlékezzenek a nagy elődökről, illetve a kimagasló tudományos és műszaki teljesítményekről.

A konferencia egy szép tanulmányi kirándulással kezdődött Wanek Ferenc szakszerű vezetésével, a történelmi Szatmár fontosabb helyeinek a megtekintésére. A kirándulás útvonala: Szatmárból, Vetés, Újtelep, Szamosdomb, Sándormajor, Kismajtény, majd megálltunk az 1711. május 1-i fegyverletétel „a szatmári béke” emlékművénél. A nagykárolyi Károlyi-kastély meglátogatása volt a következő állomás. Folytattuk a hajdani Aranyzarvas fogadó helyén álló épület megtekintésével, ahol Petőfi Sándor megismerkedett Szendrey Júliával, majd a nagykárolyi piarista kolostor és templom meglátogatásával. Visszaszállva az autóbusszba Gencs, Érkávás, Tasnádszilvás érintésével megálltunk Szödemeteren és megnéztünk a Kölcsey Ferenc emlékhelyet. Innen a tasnádi református templom következett, és Tasnádon megkoszorúztuk Bíró Lajos (1856-1931) zoológus, Afrika-kutató szobrát (éppen ez időben tekinthető meg a Csíkszeredai Mikó Várban a Bíró Lajos emlékkiállítás, a Magyar Nemzeti Múzeum segítségével). Az utunkat Tasnádszarvad, Érszakácsi, Felsőszopor, Alsószopor és Ákos követték, majd megálltunk az ákosi Árpád-kori református műemléktemplomnál. Folytatásként Krasznabétek, Szakasz érintésével értünk az erdői Bastion étteremhez, ahol elfogyasztottuk a finom ebédünket. Utána szívesen elengedtük volna magunkat egy hosszú szieszta és pihenésre, de az örök mozgó és fáklavivó Wanek Ferenc az erdői Várkastélyba vezényelt. Egy viszonylag gyors várséta után, utunkat Nagymadarász, Körtvélyes, Szatmárnémeti, Kakszentmárton, Szatmárudivari, Etény, Szamosberence érintésével az aranyosmegyesi kastély romjainak megtekintésével folytattuk. Tovább utazva Józsefházán át, a sárközi Vécsey-kastélyt látogattuk meg, majd a sárközújlaki református templomot. Végül pedig Gombástanya és Batiz érintésével visszaérkeztünk a Református Gimnáziumhoz, ahol még egy kis városnézésre is szaktítottunk időt.

Oláh-Gál Róbert
Sapientia EMTE, Csíkszereda

(folytatás a második oldalon)

XVII. Nemzetközi Építéstudományi Konferencia – ÉPKO 2013 Csíksomlyó, 2013. június 13-16.

Az Építéstudományi Szakosztály immáron tizennegyedik alkalommal tartotta hagyományos éves rendezvényét, a XVII. Nemzetközi Építéstudományi Konferenciát Csíksomlyón, 2013. június 13-16. között.

A XVII. ÉPKO találkozó lehetőséget adott arra, hogy a szakmabeli emberek találkozhassanak egymással, tanuljanak egymástól, tapasztalatot cseréljenek, kapcsolatokat teremtsenek és barátságokat alakítsanak ki.

A konferencia hagyományos struktúrájának megfelelően a találkozóink első napján, pénteken kirándulásra került sor, mely lehetőséget adott arra, hogy a résztvevők oldott, informális hangulatban ismerkedjenek egymással, vagy újra találkozzanak és megbeszéljék az elmúlt év történéseit. Az idei kirándulás útvonala Csíksomlyó, Prázmár, Keresztvár és Brassó volt, ahol a résztvevők a prázsmári erődtemplomot, a keresztvári alagutat, valamint Brassó történelmi nevezetességeit tekinthették meg.

Találkozóink második napja, szombat, június 14-e, a tudományé volt. A Jakab Antal Tanulmányi Ház termei kellemes körülményeket biztosítottak tudományos rendezvényünk lebonyolításához.

A konferencián idén 120 személy vett részt, Magyarországról, Szlovákiából, Svédországból és Romániából, neves egyetemek tanszékvezetői, oktatói, kutatói, illetve gyakorló szakemberek.

Szombaton Dr. Köllő Gábor, a konferencia elnöke nyitotta meg a tudományos ülészakot, majd köszöntők hangzottak el. A tudományos munkálatok négy érdekes plenáris előadással kezdődtek, melyek sora a következők voltak:

- Dr. Balázs L. György: *Betonszerkezetek-Modell Code 2010*
- Dr. Mecsi József: *Nicolli Highway alagút beomlása Singapore-ban tanulmányok a vizsgálatok alapján*
- Dr. Takács János: *A távhőrendszer méretezése és kivitelezése a beruházó és az üzemeltető szempontjából*
- Gergely Attila: *Székelly mintaházak*

Délután, négy teremben párhuzamosan több mint 50 színvonalas szekció-előadás hangzott el és egy cégbemutató, a következő témakörökben: Vasútépítés–Útépítés–Hídépítés, Építészet–Építőanyagok, Vasbetonszerkezetek–Acélszerkezetek–Környezetvédelem, Épületgépészet–Vízépítés és vízgazdálkodás.

Idén is nagy számban képviseltették magukat egyetemi oktatók, nemzetközi szervezetek vezetői, kutató és tervező intézetek vezetői, az építőipar meghatározó személyiségei. Azok a kapcsolatok, amelyek ezen a rendezvényen kötődnek évek óta, hozzájárulnak gyümölcsöző szakmai együttműködések kialakulásához, így az ÉPKO-nak az építőipar fejlődése szempontjából is élenkítő hatása van.

A szombati nap a szokásokhoz híven egy hangulatos díszvacsorával ért véget, ahol a résztvevők bebizonyították, hogy nem csak az építéstudományhoz, hanem a mulatozáshoz is nagyon jól értenek. A díszvacsora éjszakába nyúló szakmai-baráti beszélgetéssel záródott.

Mindent összevetve idén is elmondhatjuk, hogy egy sikeres és nagy érdeklődésre számot tartó rendezvényt tudhatunk magunk mögött tartalmas előadásokkal és jó hangulatú szakmai kirándulással. Örvendetes, hogy a visszajáró és már összekovácsolódott társasághoz egyre több tehetséges fiatal csatlakozik, akik remélhetőleg folytatják az alapítók által elkezdett kitartó munkát.

Reméljük, hogy sikerült a résztvevőknek úgy szakmai, mint kikapcsolódási élményt szerezniük idén is. Köszönjük minden támogatóknak a rendezvény megszervezéséhez nyújtott hozzájárulást!

Dr. Köllő Gábor
EMT elnök, az EMT Építéstudományi Szakosztályának elnöke

Miklós Beáta, programszervező

EMT-KONFERENCIÁK

XIV. ENELKO – Energetika-Elektrotechnika és XXIII. SzámOkt – Számítástechnika és Oktatás Multi-Konferencia

az EMT Energetika-Elektrotechnika és Számítástechnika
Szakosztályainak közös szervezésében

Időpont: 2013. október 10-13.

Helyszín: Nagyszeben, Hotel Impáratul Romanilor.

Program:

október 10., csütörtök: érkezés, regisztráció

október 11., péntek: egész napos kirándulás és városnézés ide-
genvezetők kíséretében

Délelőtt: kirándulás a Nagyszeben – Kisdisznód (erődtemplom)
– Nagyszeben (vártemplom) – Cód (Erdély első vízerőműve,
több mint 110 éve folyamatosan működő turbinákkal) – Sze-
lindek (vár és Petőfi–Bem-émlékek) útvonalon.

Délután: nagyszebeni városnézés

október 12., szombat:

- délelőtti plenáris előadások
- délutáni szekció-előadások
- este állófogadás

október 13., vasárnap: hazautazás

Tematika – SzámOkt:

- Számítástechnika és oktatás
- Algoritmtika és programozás
- Képfeldolgozás és mesterséges intelligencia
- Informatikai alkalmazások
- Irányítástechnika, automatika, mérés-
technikai
- Elosztott és párhuzamos rendszerek, cloud rendszerek
- Hálózati kommunikáció és Internet
- Gazdasági informatika

Tematika – ENELKO:

- Villamos- és hőenergia környezetbarát termelése,
szállítása és elosztása
- Környezetbarát és takarékos energiaátalakítás
- Informatika az energetikában
- Takarékos energiafelhasználás
- Irányítás-, mérés-
technikai, automatika és vezérlés-
technikai
- Hálózatbarát áramirányító hajtások

Bővebb információk az EMT kolozsvári titkárságán:

+40-264-590825, 594042, illetve a konferenciák honlapján:

<http://enelko.emt.ro/> és <http://szamokt.emt.ro/>.

Kapcsolattartó személy: Miklós Beáta (beata@emt.ro).

Az EMT Fizika Szakosztálya idén a

Körmöczi János Fizikusnapokat

2013. szeptember 27-29. között a

marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban szervezi meg.

A konferencia témája: A LÉZER.

A konferencia programja:

szeptember 27., péntek:

du. regisztráció, elszállásolás

szeptember 28., szombat:

de: – a konferencia megnyitó

– plenáris előadások

du: – előadások, kísérleti bemutatók

– kerekasztal beszélgetések

szeptember 29., vasárnap:

– hazautazás

Előadók, résztvevők jelentkezését várjuk: **2013. szeptember 1-ig.**

Bővebb felvilágosítás, jelentkezési lapok, egyéb információk a kon-
ferencia honlapján 2013. augusztus 1-től lesznek elérhetőek:
<http://kjfn.emt.ro/>. Kapcsolattartó személy: Pap Tünde (tunde@emt.ro).

(folytatás az első oldalról)

Beszámoló

a VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferenciáról

Szombaton folytatódott a konferenciánk szakmai programja az alábbi-
ak szerint miután WANEK Ferenc (EMT, Kolozsvár), FODOR Tamás
(Kolozsvári Magyar Főkonzulátus), GAGYI PÁLFFY András
(OMBKE, Budapest), valamint HOLLÓ Csaba (Magyar Mérnöki Ka-
mara, Miskolc) összetételű plénum köszöntötte az egybegyűlteket.

Matematikatörténeti szekcióban: SZABÓ Péter Gábor, Szegedről,
„Első nyomtatott aritmetikánk és szerzőik” címmel, OLÁH-GÁL Ró-
bert, Csíkszeredéből, „A magyar orvosok és természetvizsgálók 1844-
ben Kolozsváron tartott ötödik vándorgyűléséről” címmel, KÁSA Zol-
tán, Kolozsvárról, „Hol született WALD Ábrahám matematikus?” cím-
mel, VARGA János, Székesfehérvárról, „Einstein magyar kapcsolatai”
címmel tartottak előadást. A Természettudomány-történet szekcióban:
KESSLER Jenő, Szigetszentmiklósról, „100 éves a magyar madárös-
lénytann kutatás”, BANDI Árpád, Marosvásárhelyről, „PÁVAY VAJNA
Miklós gyermekei”, WANEK Ferenc, Kolozsvárról, „A 130 éve született
BALOGH Ernő életműve és munkássága”, PATKÓ Ferenc, Székely-
udvarhelyről, „A rovarökológia fejlődésének fontosabb stációi”, RUSZ
Otilia, Marosvásárhelyről, „A földtudományok oktatása a székelyföldi
iskolákban a XIX. században”, HARKÁNYINÉ SZÉKELY Zsuzsanna,
Gödöllőről, „A térinformatika oktatás kezdetei a Szent István Egyete-
men” címmel tartottak előadást. A Technikatörténeti szekcióban, KA-
KUCS Lajos, Rüsselsheim, Németország, „Mesterségek és céhek a Bán-
sági Határvidéken 1718-1872 között”, BURA László, Szatmárnémeti-
ből, „Kézműipari kutatások Szatmárban (20. század második fele-21.
század)”, KRAJNÍK-NAGY Károly, Kolozsvárról, „A barcasági textil-
ipar kezdetei”, HOLLÓ Csaba, Miskolcra, „FEKETEHAZY János élet-
műve”, MAKAI Zoltán, Nagyváradról, „Bauxitbányászat Bihar me-
gyében”, TÓTH János, Zalaegerszegről, „A magyar kőolaj feldolgozó-
ipar története a XIX. század végéig, különös tekintettel az 1883-ban
üzembehelyezett fiúmei (ma Rijeka, HR) kőolaj finomítóra” címmel
tartottak érdekesítő előadásokat.

Végül BOHOLY János Bátáról, Felvidékről: „A térbeli sakkjátékok
alapelveitől a belső játéktér sakkprogramjáiig” című előadása zárta a
szakmai programot.

Az est fénypontja BERTÓTI Johanna verses dalműsora volt.

Következett a búcsúvacsora és sörözés, már akinek még maradt erre
energiája. Összefoglalva elmondhatjuk, hogy noha a résztvevők szá-
mossága nem versenyezhet a futballmeccsek látogatóinak számával, a
lelkedésünk és a tudománytörténet iránti szenvedélyünk igyekszik pó-
tolni a számbeli gyengélkedéseinket. Ez a maroknyi csapat mindet meg
fog tenni, hogy jövőben is megrendezésre kerüljön a VII. TTK.

Oláh-Gál Róbert

Módosult a konferencia időpontja!

XIX. Nemzetközi Vegyészkonferencia 2013. november 21-24., Nagybánya

Helyszín: Hotel MARA, Nagybánya.

Témakörök: alkalmazott kémia, analitikai kémia, biokémia,
fizikai kémia, gyógyszerkémia, környezeti kémia, műanyag és
gumiipari kémia, szerves kémia, szervesetlen kémia,
oktatás-módszertan.

A konferencia előzetes programja:

november 21., csütörtök: érkezés, elszállásolás,

du. 17.00 órától konferencia megnyitó és plenáris előadások

november 22., péntek: plenáris előadások, doktorandusz

plénum, poszterek megtekintése, szekció-előadások

november 23., szombat: szekció-előadások,

diák-poszterek bemutatása, nagybányai városnézés

november 24., vasárnap: hazautazás

Előadók, résztvevők jelentkezését várjuk **2013. október 5-ig!**

Bővebb információk, jelentkezési lapok a konferencia honlapján
augusztus 1-től lesznek elérhetőek: <http://chem.emt.ro/>.

FIÓKSZERVEZETI HÍREK

Sepsiszentgyörgy

Sikeres EMT Napok Sepsiszentgyörgyön

Ha május, akkor *EMT Napok*, immár 22. alkalommal: hagyomány és előretökélés, változó időkben, változó lehetőségek. Ha kissé megfogyatkozva is szervezők és előadók, de éppen olyan igényességgel és a tudományok iránti áldozattal hívta össze a Sepsiszentgyörgyi Háromszéki érdeklődőket Fiókszervezetünk.

Ezúttal is próbáltunk aktuális témát választani, lehetőleg az igények szerint. Szűkebb hazánkba a tudományos munka mintha lanyhult volna, talán hiányoznak az ösztönzők vagy egyáltalán a lehetőségek. A gazdasági fellendüléshez nélkülözhetetlen kutatás és fejlesztés mintha a „mások dolga” lenne.

Az első nap betekintettünk a Puskás Tivadar Szakközépiskolába, hogy megtudjuk mit terveznek az oktatók, melyek a feltételek és hogyan értékeli ezeket a társadalom. Meglepetésünkre, több év kihagyás után, kellemes élményben volt részünk a felújított és szakszerűen felszerelt oktató-termekben. Csáki Ernő mérnök-oktató érdekes iskolabemutatója után Bilibók Mátyas gyakorlati bemutatója lenyűgözte a szakembereket is. Odafigyeléssel, kitartással lehet korszerű oktatást nyújtani, olyat amelyet a piac is igényel. A közösség elkötelezett célja a megújulás felé eredményekkel járt.

A szombat, a második nap a tanácskozás, konferencia napja. A téma a helyi társadalom és természetesen a műszaki tudományok elvitathatatlan szerepe, hatásai.

Az alapvető célkitűzése a szervezetnek most is a szaknyelv anyanyelven történő helyes használata. Ha az első rendezvényeken a román nyelv dominanciájáról, most az angol nyelv térhódításáról szöveg beszélt. Állandó témánk a tudományos társaságok közvetítő szerepe, konferenciák, kiadványok. Hogyan sikerül a kutatást szorgalmazni, illetve bemutatni, ezzel is ösztönözve ezt a nem könnyű munkát. Nagy szerep hárul az egyetemekre, habár nem sikerült ez alkalommal szóra bírni ezek képviselőit. A nélkülözhetetlen energia, azaz alternatívák keresése Dr. Bartha Sándor és Bagoly Mikós Levente előadásában. Az utóbbi, az összefogás, a közös érdekek alapján történő együttműködést szorgalmazta.

A harmadik (utolsó) nap a beszélgetések, nem hivatalos konklúziók napja, ahol egy kirándulás, körutazás alkalmával komoly szakszerű viták is kibontakozhatnak. Ez alkalommal Felső Háromszékre, pontosabban Kézdivásárhelyre, a céltörténeti emlékek városába mentünk, Beke Ernő gyűjteményét tekintettük meg, ahol bőven volt technikai érdekességekben része a látogatóknak. A beszélgetés Bálványos-fürdőn folytatódott, borvizeket, fürdőket, mofettákat látva és értékelve.

„Jutott és maradt” is mondja a szólásmondás a témakörökből a jövőre is. Szerettük volna az egyetemek véleményét bővebben, valamint a gazdasági felelősök, a munkaügyi hatóság véleményét hallani. Talán más-kor erre is sor kerül.

Támogatóinknak, a Puskás Tivadar Szakközépiskola vezetőségének, a Sepsiszentgyörgyi Tanácsnak és a Kovászna Megyei Tanácsnak köszönjük anyagi hozzájárulását, segítségük nélkül lehetetlen lett volna ilyen színvonalon a rendezvényünket lebonyolítani.

Szakács Zoltán
fiókszervezeti elnök

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

2013. július–augusztus

(földtan–bányászat)

Bölöni Mikó Béla (Zalatna, 1843. július 1.–1912. június 23. Pankota) születésének 170. évfordulója e hónap első napja. Emlékét a tavaly, halála 100. évfordulóján már felidéztek (*EMT Tájékoztató*, XXIII/5–6.).

SCHMIDT Eligius Róbert bányamérnök (Karánsebes, 1902. március 23.–1973. július 23. Budapest) szakmai arcélét születése 110. évfordulóján vázoltuk fel (*EMT Tájékoztató* XXIII/3–4.). Most halálának 40. évfordulóján idézzük őt.

Augustin VANCEA geológus (Pelbárthida, 1892. december 19.–1973. augusztus 3. Kolozsvár) az Erdélyi-medence földgáztelepeinek kutatásában elvülhetetlen érdemeket szerzett, melyekért a Román Akadémia levelező tagjai közé választotta (1963). Középszkolai tanulmányait Nagyváradon bevégezve, a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Ma tematika és Természettudományi Karán tanult, ahol SZÁDECZKY KARDOSS Gyula (1860–1935) és SZENTPÉTERY Zsigmond (1880–1952) vezették be a földtudományokba. Doktorátusát ugyanott, de már a Ferdinánd Király Tudományegyetemen védte meg 1929-ben. Élete és munkássága a két világháború közt, és azt követően majdnem haláláig a Medgyesi Metángáz Trösztöz köztöltött. Közölt tanulmányai kivétel nélkül az Erdélyi-medence rétegtanára, szerkezetére, gázmezőinek kutatására vonatkoznak. Munkásságának mintegy összefoglalója a *Neogenul din bazinul Transilvaniei* [= Az Erdélyi-medence neogén üledékei] című, kivételes értékű monográfiája. Sírja a Házsongárdi temetőben van.

Dimitrian Laurențiu Viorel BRANA (Váka [ma: Crișan] – Ribice község, 1907. november 8.–1998. augusztus 6. Bukarest) egy erősen nemzeti és ortodox érzelmű, falusi kiskereskedő fia volt, aki híven vitte tovább családi hagyományait. A líceumot Bradon végezte, ahol Nestor LUPEI (1906–1998) későbbi geológus egyetemi tanár osztálytársa volt. Az érettségi vizsgát egy év késéssel, Déván tette le, majd a Bukaresti Tudományegyetem Természettudományi Karán tanult. Még az egyetemen vasgárdista lett, később a szervezetre járási vezetője volt, mikor a Mica Társaság geológusaként Bradon tevékenykedett. 1944 után politikai múltja miatt bebörtönözték, de belügyminisztériumi közbenjárásra felmentették, és 1948-tól az Állami Bányafeltáró Vállalatnál dolgozott (Hátszegi-medence, Erdélyi-szigethegység, Ditrói-szénitmasszívum), állami kintutestét is elnyerve. 1959-ben áment a Földtani Intézet kereteibe, ahol azonban újból fennakadt a szűrőn, és egy katonai törvényszék 20 év nehéz börtönre ítélte, de négy és fél év után ismét kiszabadult. Ezután, nyugdíjazásáig, a Központi Földtani Nyersanyagkutató Vállalat alkalmazásában – elsősorban az Erdélyi-szigethegység területén – dolgozott. Ekkor jelentek meg érteleptani monográfiái (Románia értelepeiről, nemfemes ásványkincseiről, az aranyról és ezüstről, a baritinnról, cölesztinnről és witheritről, valamint egykori osztálytársával, Nestor LUPEI-jel közösen írt *Zestrea minerală a Lumii* [= A Világ ásványvagyona]), melyek szakmai hírnevet szereztek neki.

Szász Kálmán (Sepsiszentgyörgy, 1910. október 7.–1978. augusztus 23. Budapest) ugyan gyógyszerkémikusként szerzett magának hírnevet, de azért jegyezzük meg róla, hogy miután a Kolozsvári Ferdinánd Király egyetemen kémia–fizika szakos tanári oklevelet szerzett, egy ideig (1939) a Budapesti Tudományegyetem Ásvány-és Kőzettani intézetében ösztöndíjas ásványanalitikus volt.

Wanek Ferenc

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Magyar nyelvű műszaki terminológia előadásorozat a 2012-2013-as tanévben

A magyar nyelvű műszaki terminológia előadásorozat keretén belül az EMT Számítástechnika, Geológia és Kémia Szakosztálya szervezésében elhangzott előadások a 2012-2013-as tanévben:

Számítástechnika Szakosztály:

Vajda Lóránt (BME Egészségipari Mérnök Tudásközpont)

Életjelek a világhálón át.

Időpont: 2012. november 16., péntek, 18,00 óra.

Dr. Buttyán Levente (BME Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékének docense, CrySyS Lab igazgatója) *Betekintés a vírusok és rosszindulatú szoftverek (malware-ek) világába, A Suxnet rokonai.*

Időpont: 2013. május 17., péntek, 18,00 óra.

A Számítástechnika Szakosztály rendezvényeinek megszervezését a Nemzeti Együttműködési Alap támogatta. Ezek a rendezvények a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesülettel közösen kerültek megszervezésre.

Geológia Szakosztály:

Wanek Ferenc ny. egyetemi oktató, az EMT Földtani Szakosztályának elnöke.

2012-2013 tanév I. félévében megtartott előadások:

A földfelszín-alaktan tárgya

Időpont: 2012. október 25., csütörtök, 14,30 óra.

A földfelszín fejlődése. Belső és külső erők

Időpont: 2012. november 8., csütörtök, 14,30 óra.

A közemállás és aprózódás kémiai és fizikai alapjai. Szelektív erózió

Időpont: 2012. november 22., csütörtök, 14,30 óra.

A tömör szilikátos kőzetek felszínalakulása

Időpont: 2012. december 6., csütörtök, 14,30 óra.

A gyengén kötött kőzetek felszínalakulása

Időpont: 2012. december 20., csütörtök, 14,30 óra.

2012-2013 tanév II. félévében megtartott előadások:

Oldékony kőzetek. Karsztmorfológia

Időpont: 2013. február 28., csütörtök, 14,30 óra.

Tengeri erózió, szállítás és feltöltés

Időpont: 2013. március 14., csütörtök, 14,30 óra.

Folyóvízi erózió

Időpont: 2013. május 8., szerda, 14,30 óra.

Klimatikus tényezők és felszínformálódás

Időpont: 2013. május 15., szerda, 14,30 óra.

Glaciális és jégárperemi felszínalakulás

Időpont: 2013. május 22., szerda, 14,30 óra.

Földszerkezet, tektonika a felszínalakulásban. Vulkánmorfológia

Időpont: 2013. május 28., szerda, 14,30 óra.

Az erózióbázis és változásai

Időpont: 2013. június 5., szerda, 14,30 óra.

Az élővilág felszínmódosító hatása. Antropogén geomorfológia.

A szárazföldi felszínalakulás térvényszerűségei.

Emberközpontú felszínalakítás

Időpont: 2013. június 12., szerda, 14,30 óra.

Kémia Szakosztály:

Dr. Róka András (főiskolai docens, ELTE Kémiai Intézet, Budapest) *Az elektron sokoldalúsága és következményei.*

Időpont: 2013. március 11., hétfő, 18,00 óra.

Dr. Dibó Gábor (ELTE Budapest, Szerves Kémia Tanszék) *A kombinatorikus kémia negyed évszázada: a peptidkönyvtáraktól a Széchenyi Díjig és azután...?*

Időpont: 2013. május 23., csütörtök, 16,00 óra.

Miklós Beáta,
programszervező

Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny magyarországi döntője – beszámoló –

A Magyar Kémikusok Egyesületének szervezésében került sor idén is az Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny magyarországi döntőjére 2013. május 17-19. között Miskolcon.

Az erdélyi csapat (6 diák és 1 kísérő) vonattal tette meg a hosszú és fárasztó utat Miskolcig, a döntőjének színhelyéig. Nehézségek nélkül, könnyen megtaláltuk szállásunkat a kollégiumot a Miskolci Egyetemen, amely ötödik alkalommal adott otthont a versenynek. Az első napot a fáradtságos út kipihenésének szenteltük, erőt gyűjtve a megmérettetésekre.

Másnap a reggeli után került sor az elméleti, majd a gyakorlati feladatok megoldására, próbára téve mind a kémia tudásunk, mind a leleményességünk és pontosságunk. Az agytorna után beszélgettünk a város központjába, hogy egy kis sétával pihenjük ki a verseny fáradalmait. Estére visszaérve tudatták velünk az eredményeket, amelyből kiderült, hogy többnyire az elvárásainknak megfelelően teljesítettünk.

Másnap a díjátadó ünnepség után ismét a miskolci vasútállomáson voltunk, várakozva a bennünket hazavivő vonatra.

Összegezve, nagyon jól szórakoztunk, bővítettük tudásunkat és barátokat szereztünk. Bátorítunk mindenkit a következő fordulókön való részvételre, amelyekre majd Szegeden kerül sor.

Curkó Árpád, Márton Áron Gimnázium Csíkszereda
Léva Norbert, Nagy Mózes Elméleti Líceum, Kézdivásárhely

Hevesy György Országos Kémiaverseny 2013. május 31. – június 2., Eger

Idén is, az előző évekhez hasonlóan 4 fős erdélyi csapat (2 VII. és 2 VIII. osztályos tanuló) kísérővel utazott ki Egerbe a Hevesy György Országos Kémiaverseny magyarországi döntőjére, hogy összemérhessék kémia tudásukat az anyaországi diákokkal.

Pénteken, az érkezés napján du. a gyerekek a verseny megnyitóján vettek részt, ahol Habis László Eger Megyei Jogú Város polgármestere köszöntötte az egybegyűlteket, valamint Prof. Dr. Orbán Sándor egyetemi tanár, TIT Bugát Pál Egyesülete elnöke nyitotta meg a versenyt.

Ezt követően a szaktanárok szakmai megbeszélésen vettek részt, melyet a vacsora és rövid technikai egyeztetés követett a szervezőknek, tanároknak, zsűritagoknak a szálláshelyen (Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium).

A verseny napján, szombaton az írásbeli, szóbeli és gyakorlati fordulók követték egymást mindkét osztály versenyzői számára, melyeket este az írásbeli dolgozatok megtekintése és az eredmények értékelése zárt.

Az utolsó nap délelőttjén került sor az ünnepélyes eredményhirdetésre, és díjkiosztásra.

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Vermes Miklós Nemzetközi Fizikaverseny 2013 – Sopron

Ebben az évben június 17-20. között rendezte meg a VERMES MIKLÓS Országos Fizikus Tehetségpótló és Kutató Alapítvány, Nagy Márton tanár úr vezetésével a Vermes Miklós Fizikaversenyt Sopronban.

A versenyre hétfőn, június 17-én reggel indultunk Kolozsvárról és késő délután érkezünk Sopronba, a versenynek otthont adó Nyugat-magyarországi Egyetem, Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskolájába.

Kedden délelőtt volt a verseny elméleti fordulóját. Délután Wiedmann László professzor úr tartott előadást néhány érdekes fizikai jelenségről. Bemutatta és magyarázta a kondenzátor nagy ellenálláson történő kisülését, a rugalmas szál belső pontjainak viselkedését, a töltéshordozók viselkedését egyenáram esetén és a pörgettyű precesszióját. Az előadást követően Sopron belvárosát csodáltuk meg Nagy Attila tanár úr vezetésével.

Szerdán a kísérleti fordulóra került sor a Vas- és Villamosipari Szakközépiskolában és a Nyugat-magyarországi Egyetemen. A gyerekek munkáját nehezítette a júniusban szokatlanul nagy meleg.

Délután a verseny izgalmai alól felszabadultan vehettünk részt Hürtlein Károly tanár úr kísérleti bemutatóján. Előadásában szó volt a fény polarizációjáról, fizikai jelenségeket mutatott be burleszk filmekben és természetesen nem maradhatott ki a folyékony nitrogén sem.

Az előadást követő vacsora után volt a verseny eredményhirdetése. Mint minden évben az idén is szépen szerepeltek tanulóink. Tudásuk összemérhető a legjobbakéval. Dicséret illeti őket és tanáraikat.

Erdélyből, a hazai Vermes-Öveges Fizikaversenyen elért eredmények alapján, tízenegy, 9-11 osztályos tanuló és két tanár vett részt a versenyen. A verseny két fordulóján (elmélet és kísérlet), három kategóriában (mechanika, hőtan és elektromosságtan) versenyezhetek tanulóink.

A mechanika kategóriában húsz tanuló vett részt. Az erdélyi tanulók közül Miklós Botond a négyfalui Zajzoni Rab István Középiskola diákja 6., Sata Bálint a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium tanulója 11. és Nagy-Betegh Kázmér a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumból 13. helyezést ért el.

A hőtan kategóriában huszonkét tanuló versenyzett. Erdélyből összesen nyolc tanuló választotta ezt a kategóriát. Csutak Balázs a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium diákja 91 ponttal 3. helyezést ért el. Szép eredményeket ért el az alábbi tanulók is: Máté Rudolf a zilahi Silvania Főgimnázium diákja 6., Dancu Júlia a szatmári Kölcsey Ferenc Főgimnázium tanulója 7., Megyesfalvi Botond a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Liceumból 8., Juhos Attila a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium diákja 9., Képes Tamás a szatmári Kölcsey Ferenc Főgimnázium tanulója 11., Székely Attila a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Gimnáziumból 12. és Kerekes Anna-Hajnalka a szatmári Kölcsey Ferenc Főgimnáziumból 16. helyezést ért el.

Köszönjük a versenyezés lehetőségét Nagy Márton tanár úrnak, a Vermes Miklós Országos Fizikus Tehetségpótló és Kutató Alapítványnak, valamint az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaságnak.

Bartha Erzsébet és László Judit
kísérő tanárok

Beszámoló az Öveges József Kárpát-medencei Fizikaverseny 2013. évi döntőjéről

2013. május 24-26. között tartották az Öveges József Kárpát-medencei Fizikaverseny III. fordulóját, vagyis a döntőt Győrben, ahol magyarországi és határon túli versenyzők vettek részt. Erdélyből a Csikkarcfalván megtartott II. fordulón négy tanuló jutott tovább, akik meghívottak voltak a döntőre. Sajnos, idén csak két tanuló élt ezzel a lehetőséggel. Gyergyószárhegyről Portik Attila és kísérőként, jómagam Becze Julianna, Nagyváradon csatlakozott hozzánk Lipcei Sándor és így a „fél” csapat érkezett péntek délután, egy fárasztó utazás után Győrbe.

Ott azonnal megtörtént a regisztráció, a szállás elfoglalása és 14 óra-kor kezdődött a program az ünnepélyes megnyitóval, városnézéssel és esti hangversennyel, illetve Vasilescu gyűjtemény megtekintésével a zsinagógában. Másnap, szombaton volt a verseny a diákoknak, a kísérőtanároknak pedig tanácskozási, ahol a szervezők elmondták észrevételeiket és tapasztalataikat a versennyel kapcsolatban.

Problémát okoz nekik a szervezésben a késedelmes regisztráció, a hiányos adatszolgáltatás. Ezért arra kérnek, hogy a regisztrálást végző személyek ezekre jobban figyeljenek. Szeretnék a versenyeket olyan határon túli helységeken is megszervezni, ahol eddig még nem sikerült. Én elmondtam, hogy véleményem szerint Erdélyben a szervezés jó és, ha problémák adódnak, azok előre nem látott objektív okok miatt történnek. Rajtuk kívül még csak a Vajdaságból voltak határon túliak. Szeretnék, ha jövőre a Felvidékiek és a Kárpátaljaiak is bekapcsolódnának. Ajánlották, hogy az ők feladataikat is fel lehet használni az első és második fordulónál. A verseny két részben zajlott. Délelőtt egy kísérlet elemzése, fizikatörténeti feladat megoldása, gyakorlati mérés elvégzése és egy számítási feladat megoldása volt. Délután, a döntő második részében gondolkodtató, teszt típusú és számítási feladatok megoldása szerepelt. A szombati nap legszebb része az esti program volt, amikor meglátogattuk Győr legújabb oktatási-turisztikai attrakcióját, a Mobilis Interaktív Kiállítási Központot. Vasárnap reggel a városháza dísztermében volt az ünnepélyes eredményhirdetés.

Sajnos mi nem kerültünk az első közé. Külön díjban részesült Portik Attila, mint a legeredményesebb határon túli versenyző és a felkészítő tanára. Tele élményekkel és új tapasztalatokat szerezve tértünk haza Győrbe, ahol nagyon jól éreztük magunkat. Köszönjük a magyarországi és erdélyi szervezőknek, hogy munkájukkal segítették részvételünket ezen a versenyen.

Becze Julianna, fizika szakos tanár
Bethlen Gábor Általános Iskola, Gyergyószárhegy

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Természetkutató Tábor 2013

Az idén is megrendezésre került az okos és tudni vágyó fiatalok körében egyre nagyobb hírnévre szert tevő, az EMT által szervezett Természetkutató Diáktábor. E tábor jellegzetessége, hogy minden nap egy adott természettudomány a téma, ezzel kapcsolatos órát, előadást hallgathatnak végig a fiatalok, de persze a csapatjátékok sem maradhatnak ki a programból. Tehát a tábor az elejétől egészen a végéig csapatversenyekről, és a játékos tanulásról szól.

Az idei táborban, a tavalyihoz képest sokkal többen vettünk részt, pontosan 24-en. A hirtelen létszámemelkedésen kívül minket, régieket igencsak meglepett az is, hogy a résztvevők nagy része már volt legalább egyszer ebben a táborban. A régebbi táborok közösségei keveredtek most, egy nagy és határozottan jó társaságot alkotva. A tábor helyszíne a festői szépségű hegyvidék, Borszék volt.

Hétfő délben indultunk el vonattal Kolozsvárról, és vacsorára értünk oda. A keddi program már érdekesebb volt: kedden ugyanis biológiával foglalkoztunk. Délelőtt érdekes előadást hallhattunk biológia tanárunktól, Macalik Ernőtől a gyógynövényekről, majd meg is találtunk néhányat ezek közül, kirándulás közben (ekkor találkoztunk először Tontóval is, a borvíztöltő üzem kutyájával, aki ezután a tábor kutyájává vált, és mindenhova elkísért minket). Délután rögtönzött csapatokban jártuk be az üdülőhelyet, egy verseny részeként, így már első nap megismertük Borszéket.

A következő nap a kémiáról szólt, Kiss Arnold tanár úr vezetésével. A délelőtti folyamán vizsgáltuk és megkülönböztettük egymástól a borszéki források vizeinek összetételét. Délután a táborvezetőnk, Simon Zsolt szervezésében, a tábor végéig együttműködő csapatokat alkottunk (Niggerek, Lengőgy, Nem tudjuk még..., FBI), és különböző csapatépítő játékokban csillanhattuk meg találerőnyságunkat. A napot Wanek Ferenc geológia tanár úr ásványvizekről szóló előadása zárta.

Csütörtök reggel mindenki hátizsákkal és túrucipővel indult reggelizni, ugyanis a délelőtti program túra volt. Ez alkalommal elmentünk a Tündérkertbe, az ősforráshoz, meglátogattuk a Mofettát, a travertin bányát, a Medve-barlangot, valamint a Jég-barlangot. A nap további részében a borús idő miatt elmaradt fürdés helyett a tető alatt folytak a csapatmegmérettetések.

A pénteki nap a borszéki borvíz üzem meglátogatása miatt volt érdekes, de az sem elhanyagolható, hogy délután táborvezetőnk kalauzolásával felmentünk a Bükkhavasra, ahonnan gyönyörű kilátásban volt részünk.

Szombaton, az utolsó ott töltött teljes napon, már érezhető volt az a kibíratatlan „tábor vége” hangulat, noha lefoglalt a sok érdekes fizika-kísérlet, amellyel Kovács Zoltán fizikatanár úr gazdagított minket.

És hát elérkezett a vasárnap is, a hazaindulás napja. Ezt a pontját a tábornak senki sem várta. Délelőtt ki kellett ürítenünk a szobákat, és megejtettük a csapatvetélkedők várva várt eredményhirdetését is, mely közben mindenki megkapta egy másik csapat által megírt vicces emléklapját.

A búcsú fájt ugyan, de pontosan az a tapasztalat vigasztalt, hogy láthattuk: nem vésznek el a régi emberkék. Ami pedig lényeges: idén is érdekes dolgokat tanulhattunk, tapasztalatot nyerhettünk, bejártuk Borszéket keresztbe-kasul, és ezt nagyon-nagyon köszönjük az EMT-seknek, a tanároknak, és Simon Zsolt táborvezetőnek. Most már biztosan állíthatom, a természetkutató tábor a legeslegjobb tábor a világon!

Bíró Helga, VIII. osztályos tanuló
Báthory István Elméleti Liceum, Kolozsvár

Megjelent a Műszaki Szemle

2013/60 gépészeti száma

EMT TÁJÉKOZTATÓ

Szerkesztik: Horváth Erika, Miklós Beáta
Pap Tünde, Prokop Zoltán

Cím: Kolozsvár, 1989. december 21. sugárút
(Magyar u.) 116. sz.

Postacím: 400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140.

Tel./fax: 0264-590825; 0264-594042; 0744-783237

E-mail: emt@emt.ro

Honlap: <http://www.emt.ro>

Exp.

EMT
RO – 400750 Cluj
O.P. 1, C.P. 140